

Datum
2022-09-14

Yttrande

Diarienummer
GYVF-2022-3033

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Utbildningsdepartementet - Elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan STK-2022-931

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) har fått möjlighet att yttra sig över Utbildningsdepartementets remiss av promemorian *Elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå (U2022/02568)*.

Yttrandet gäller i första hand de förslag och bedömningar som berör gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområden och där nämnden har synpunkter eller kommentarer. Nämnden väljer även att lämna synpunkter på några förslag som berör elever i annan skolform, då dessa förslag kan få konsekvenser för den verksamhet nämnden ansvarar för.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden välkomnar utredningens förslag och bedömningar. Nedan följer nämndens kommentarer och synpunkter utifrån respektive avsnitt.

4.2 Rektorn ska få besluta att en elev får läsa gymnasieämnen

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget.

Nämnden ser behov av förtydligande av förslagets påverkan på gymnasieskolan, då det inom ramen för förslaget beskrivs att det finns olika sätt att organisera undervisningen för att möta elevernas behov och att det är de lokala förutsättningar som avgör. Nämnden efterfrågar förtydligande av de konsekvenser utredningens förslag senare alternativet kan få för tjänstefördelning och planeringstid.

4.3 Eleven ska få tid till studierna på en högre nivå

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att förslaget kan skapa goda förutsättningar för berörda elever. Nämnden ser dock behov av förtydligande av hur detta kan påverka gymnasieskolornas verksamhet och efterfrågar att konsekvenser vad gäller schemaläggning och tjänstefördelning förtydligas.

4.4 Fjärrundervisning ska i vissa fall få användas för gymnasieämnena

Nämnden efterfrågar förtydligande om vilken skolforms personal som ska genomföra fjärrundervisning och om fjärrundervisning ska likställas med hybridundervisning. Nämnden vill belysa att det kan bli fråga om en huvudman som ansvarar för utbildningen och dess genomförande, medan en annan huvudman ansvarar för kompetensutveckling av personal. Det förutsätter en tydlig av ansvarsfördelning, vilken bör framgå i det slutliga förslaget.

4.5 Entreprenad ska i vissa fall få användas när det gäller gymnasieämnena

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedömer att utredningens förslag att möjliggöra överlämning av undervisning på entreprenad till en huvudman för gymnasieskola, kan få konsekvenser för den verksamhet nämnden ansvarar för och ser behov av fortsatt utredning. I utredningen föreslås att huvudman som enligt ett entreprenadavtal tar över undervisningen i gymnasieämnena inte blir huvudman när det gäller denna undervisning. Nämnden önskar att konsekvenserna av huvudmannaskapet i ett entreprenadavtal utreds vidare.

5.1 Skolans ansvar för elever som behöver studera på en högre nivå ska anges i läroplanen

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är positiv till utredningens förslag. Nämnden vill samtidigt betona att gruppen elever som behöver mer intellektuella utmaningar och stimulans i undervisningen är en heterogen grupp. I utredningen lyfts några elevgrupper: högpresterande elever, elever som har ett specialintresse för ett eller flera ämnen eller ämnesområden och elever som är särskilt begåvade inom ett eller flera områden.

En elev kan ha en funktionsnedsättning och samtidigt vara särskilt begåvad. Elever som tillhör gruppen särskild begåvade behöver inte vara högpresterande, vilket även framkommer i utredningen. Nämnden vill betona utredningens skrivning att särskilt begåvade elever som inte får lämplig undervisning och stöd riskerar att bli understimulerade, uppträda störande eller hamna i utanförskap. En konsekvens, som lyfts i utredningen, är att eleverna inte vill delta i undervisningen. Det kan i förlängningen även leda till utanförskap, ensamhet och slutenhet. Nämnden efterfrågar som följd en fördjupad utredning om hur elever med särskild begåvning kan identifieras.

5.2 Utökad program ska få användas för högskolekurser

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser positivt på utredningens förslag.

Nämnden vill samtidigt belysa behovet av ett förtydligat regelverk om hur högskolorna kan göra undantag från gällande antagningsregler. Vidare finns behov av riktlinjer som ger undervisande gymnasielärare stöd i att bedöma huruvida högskolekurser är det som krävs för att möta elevens behov av utmaningar i sina studier. Det krävs även forum för samverkan mellan elevens skola och aktuellt lärosäte för att skapa förutsättningar för eleven att lyckas med sina studier.

5.3 Eleven ska få tid till högskolestudierna

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser behov av fortsatt utredning. Nämnden ser vikten av att värna elevens hela studiesituation för att undvika stress, och risk för psykisk ohälsa på grund av stor arbetsbelastning. Nämnden ställer sig dock positiv till utredningens beskrivning av möjlighet till flexibilitet i utbildningen när det gäller dessa elever genom att underlätta för högskolekurser under gymnasietiden.

5.4 En elev ska kunna genomföra gymnasieutbildningen snabbt

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till att huvudman får fatta beslut om att en elev kan läsa ett nationellt program på kortare tid.

6.1 Stödjande insatser ska riktas till flera olika personalkategorier inom skolan

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden välkomnar utredningens förslag. Nämnden vill lyfta vikten av att samtliga professioner i skolan har kunskap om hur högpresterande elever, elever som har ett specialintresse för ett eller flera ämnen eller ämnesområden och elever som är särskilt begåvade kan stödjas och stimuleras i sitt lärande.

Särskilt begåvade barn och elever kan i undervisningssituationer skilja sig från högpresterande. De särskilt begåvade kan vara men är inte nödvändigtvis högpresterande. Lärare och elevhälsopersonal behöver utbildning i hur elever med särskild begåvning kan identifieras. Det gäller inte minst gruppen särskilt begåvade elever som inte är högpresterande och vars beteende kan missbedömas.

6.2 Informationsinsatser ska riktas till högskolan

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser positivt på utredningens förslag att ge Statens skolverk i uppdrag att informera lärosäten om de utökade möjligheterna för elever att läsa på högre nivå inom gymnasieskolan.

7 Ytterligare rättsligt stöd för behandling av personuppgifter behövs inte

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden delar utredningens bedömning. Nämnden vill betona att ett nationellt närvarosystem kan få konsekvenser, då bestämmelser om behandling av personuppgifter och tystnadsplikt är åldersbetingade.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till utredningens förslag och bedömer att den föreslagna tidsramen är rimlig, förutsatt att förutsättningar för verksamheterna är på plats inför ikraftträdande.

9 Konsekvenser

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer i utredningens bedömning.

Konsekvenser för enskilda huvudmän

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden efterfrågar en fortsatt utredning då utredningen föreslår att det är upp till huvudman att besluta när elevens skolarbete ska förläggas och samtidigt föreslår att huvudman ska få besluta om undantag från gymnasieförordningens bestämmelser gällande läsårets omfattning.

Förslaget som innebär att eleven ska få tid till högskolestudier samt att skolarbetet ska kunna förläggas mer flexibelt genom exempelvis att frigöra en halvdag i veckan, medför ekonomiska konsekvenser och högre kostnader. Förslagen i promemorian är motsägelsefulla i sin bedömning att huvudman får bättre förutsättningar när det samtidigt ställs ett ökat krav på huvudman att säkerställa de organisatoriska förutsättningar som krävs för att elevens skolarbete ska förläggas mer flexibelt.

Förslagen är positiva ur ett barnrätts- och elevperspektiv

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer i utredningens bedömning.

Förslagen är även positiva ur ett funktionshinderperspektiv

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer i utredningens bedömning. Nämnden vill dock problematisera utredningens beskrivning av ”elever som bedöms ha fallenhet och intresse”. En elev som har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning kan vara högpresterande i exempelvis matematik eller teknik, vilket inte framgår av utredningens bedömning.

Konsekvenser för rektorer, lärare och viss annan personal i skolan

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer i utredningens bedömning. Även om nämnden instämmer i sak och värnar elevernas möjlighet till anpassad utbildning, bör hänsyn tas till de utmaningar lärare speciellt i ett inledande skede kan ställas inför. God

kommunikation och långsiktighet blir centralt för att möjliggöra för lärare att ta sig an nya pedagogiska och didaktiska utmaningar i vardagen. Nämnden vill pålysa vikten av differentierad kompetensutveckling.

Förslagen bedöms vara positiva för jämställdheten

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer i utredningens bedömning.

Förslagen kan ha positiv påverkan på det integrationspolitiska målet och målet för regeringens politik mot segregation

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer i utredningens bedömning.

Ordförande

.....
Juan-Tadeo Espitia
.....

Förvaltningsdirektör

.....
Anneli Schwartz
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]